

ДО ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Гращенко В.В., Чудовська Т.С.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

При навчанні іноземної мови в технічному виші не випадковим є інтерес до проблем перекладу текстів за спеціальностями. Варто міцно засвоїти, що при перекладі спеціальної літератури вдаються лише до шаблонних граматичних структур. Вживаються пасивні, безособові конструкції, складносурядні та складнопідрядні речення з пріоритетом іменників і прикметників, а також неособистих форм дієслів. Значна увага у технічній літературі приділяється прийменникам і сполучникам, що логічно пов'язують окремі елементи висловлювань.

Насиченість тексту термінами, термінологічними словосполученнями, певними лексичними конструкціями та скороченнями є типовою лексичною ознакою науково-технічної літератури. Технічний переклад вимагає як знань у галузі теми перекладу, так і вільної орієнтації в термінах. При перекладі термінів слід звернути увагу на такі моменти:

Терміни міжнародного вжитку не потребують перекладу. Вони передаються шляхом транслітерації. Терміни, які мають прямі відповідності українською мовою, передаються відповідними еквівалентами. При перекладі з іноземної мови чимало термінів передаються українськими словами та виразами, що дослівно відтворюють варіанти мови-оригіналу. У тому випадку, якщо словник не дає прямого аналога іноземному терміну, необхідно залучити описовий переклад, який точно передає сенс іншомовної версії в конкретному контексті.

У науково-технічній літературі значне місце посідають різні види скорочень. Оскільки вони функціонують самостійно, їх можна вважати лексичними одиницями науково-технічної мови. Метою скорочень є перетворення терміну на зручну у практичному використанні лексичну одиницю, зрозумілу для фахівців певного напрямку. Скорочення лексичних одиниць є найскладнішими для розуміння та перекладу, бо їхня семантика та принципи утворення не надаються у довідниках. Скорочення прийнято поділяти на аббревіатури та акроніми, відповідно до звукового та графічного оформлення. Аббревіатури формуються з перших літер багатоскладового терміну. Кожна літера у складі аббревіатури вимовляється окремо. Акроніми утворюються з різних комбінацій елементів термінологічного сполучення: з кількох перших літер, окремих складів, шляхом телескопії. Акроніми вимовляються як звичайні слова.

Література

1. Українське справочинство: складноскорочені слова та аббревіатури URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/dilovodstvo/24212/> (дата звернення: 14.04.2025).
2. Маслова Т.Б. Омонімія скорочень у науково-технічній англійській літературі URL: https://kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/maslova_Homonymy%20of%20abbreviations.pdf (дата звернення: 14.04.2025).